

ע"פ 2760/14 - עדן אוחיון נגד מדינת ישראל, מיכל לוי

בבית המשפט העליון

ע"פ 2760/14

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: עדן אוחיון

נגד

המשיבות: 1. מדינת ישראל
2. מיכל לוי

בקשה לעיכוב ביצוע תשלום פיצויים

בשם המבקש: עו"ד רותם טובול; עו"ד אלי כהן

בשם המשיבות: עו"ד בת-עמי ברוט

החלטה

1. בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופטים ר' יפה-כ"ץ - סג"נ; א' ואגו; י' צלקובניק), הרשיע את המבקש ברצח גדי ויכמן זכרו לברכה (להלן: המנוח), וגזר עליו עונש של מאסר עולם, וכן תשלום פיצויים למשפחתו של המנוח, בסך 200,000 ש"ח (תפ"ח 12-05-34170, פסק דין מיום 9.3.2014). לפניי בקשה לעיכוב ביצוע תשלום הפיצויים.

2. עיקרי העובדות במקרה זה אינם שנויים במחלוקת. בתאריך 5.5.2012, בשעת לילה מאוחרת, ישבו המבקש

עמוד 1

וחבריו בפארק ציבורי, בסמוך לבניין מגורים, וגרמו רעש רב. המנוח ובת זוגו ביקשו מהם מספר פעמים כי יחדלו מלהרעיש, אך נענו בגידופים וחרפות. המנוח יצא מביתו לכיוון המבקש וחבריו, ואז התקדם המבקש לעבר המנוח, דקר אותו בחזהו באמצעות סכין שהיתה בידו, ובכך גרם למותו. לאחר זאת, נמלטו המבקש וחבריו ממקום האירוע. יצוין, כי על פי האמור בכתב האישום, המנוח נגח בפניו של המבקש עובר לדקירה. בית המשפט המחוזי לא שוכנע כי אכן כך אירע, אך בהסכמת הצדדים, התבססה הכרעת הדין על הנחה כי אכן היתה נגיחה כאמור. בית המשפט המחוזי הרשיע את המבקש ברצח בכוונה תחילה, לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), ובעבירות נוספות, ודן אותו למאסר עולם. כמו כן, חוייב המבקש לשלם פיצויים למשפחתו של המנוח, בסך 200,000 ש"ח.

3. ביום 13.4.2014, הוגשה הודעת ערעור על הכרעת הדין בעניינו של המבקש, ועל ההחלטה לחייבו בפיצויים. בתמצית נימוקי הערעור נטען, כי במקרה הנדון לא התקיימו יסודותיה של עבירת הרצח, אשר קבועים בסעיף 301 לחוק העונשין, בנוסף השיג המבקש על קביעות שונות של בית משפט קמא. נימוקי הערעור עצמם טרם הוגשו, והמועד להגשתם הוארך עד ליום 10.6.2014, בהחלטתו של הרשם ג' שני, מיום 23.4.2014.

4. בד בבד עם הגשת הודעת הערעור, הוגשה בקשה לעיכוב ביצוע תשלום הפיצויים, היא הבקשה שלפניי. בבקשה זו נטען, כי סיכויי הערעור "טובים ביותר". עוד נטען, כי למבקש ולהוריו אין יכולת כלכלית לשלם את הפיצויים, ולא צפוי להיגרם כל נזק אם יעוכב התשלום. בתגובת המשיבות לבקשה, נאמר כי מצבו הכלכלי של המבקש, כשלעצמו, איננו מבסס עילה לעיכוב התשלום. עוד נטען, כי במסגרת מאזן הנוחות, המבקש לא טען שעלול להיווצר קושי להשיב לידי את סכום הפיצויים, ככל שיתקבל ערעור לעניין זה. אשר לסיכויי הערעור, נטען כי בשלב זה אין אפשרות לעמוד על סיכויי, אך לגישת המשיבות, גם אם יזכה המבקש מרצח וירשע בהריגה, תוצאה זו לא אמורה להשפיע על גובה הפיצוי שנפסק למשפחת המנוח. נוסף על כך, נטען לחוסר ניקיון כפיים מצד המבקש, אשר טרם החל בתשלום הפיצויים שנפסקו לחובתו. עוד הובהר במסגרת התשובה לבקשה, כי המשיבה 2, שהיתה בת זוגו של המנוח, מתנגדת נחרצות לעיכוב ביצוע התשלום.

5. חיובו של המבקש בפיצוי כספי למשפחת המנוח, נעשה בהתאם לסעיף 77 לחוק העונשין. פיצוי לפי סעיף זה הוא בעל מאפיינים אזרחיים (רע"פ 2976/01 אסף נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 418 (2002) (להלן: עניין אסף); והשוו לסעיף 78 לחוק העונשין), כאשר השיקולים לעיכוב ביצוע תשלום פיצויים לנפגע עבירה או למשפחתו, דומים באופיים לשיקולים הנוגעים לעיכוב ביצוע תשלום במסגרת הדין האזרחי (ע"פ 10221/06 ג'ורן נ' מדינת ישראל (11.6.2007); ע"פ 8457/06 אוהיון נ' מדינת ישראל (13.12.2006); ע"פ 2589/05 מקייבסקי נ' מדינת ישראל (15.11.2005) (להלן: עניין מקייבסקי)). יש להזכיר, בהקשר זה, כי אחת התכליות של סעיף 77 לחוק העונשין, היא לאפשר פיצוי מהיר ויעיל לנפגעי עבירה, באמצעות ההליך הפלילי (ראו עניין אסף, בפסקאות 10 ו-19 לפסק דינו של השופט (כתוארו אז) מ' חשין), וגם תכלית זו משפיעה על אופי הדיון בבקשה לעיכוב ביצוע תשלום פיצויים. לפיכך, הגשת ערעור על הכרעת דין או על גזר דין איננה משהה, כשלעצמה, את החובה לשלם פיצויים. כידוע, בית המשפט יורה על עיכוב ביצוע רק בהתקיים שני תנאים: מאזן הנוחות נוטה לטובתו של המבקש, וסיכויי הערעור הם טובים. בין התנאים הללו מתקיימת מעין "מקבילית כוחות", אשר משמעותה היא שככל שסיכויי הערעור של המבקש נמוכים, כך יגבר משקלה של הדרישה בדבר מאזן הנוחות, ולהיפך (ע"א 1881/14 שומרז חברה לבנין ופתוח בע"מ נ' שמריז (13.4.2014); ע"א 8293/13 נעמן נ' מדינת ישראל (18.2.2014); ע"א 6616/13 נכסי הצלחה בע"מ נ' בטר פלייס ישראל (ח.ת) 2009 בע"מ (בפירוק) (17.10.2013)). עם התפתחות ההלכה בעניין זה, ניתן מעמד בכורה לשיקול הנוגע למאזן הנוחות, במסגרתו יש לבחון את השאלה האם דחיית הבקשה לעיכוב ביצוע תגרום למבקש נזק

6. במוקד הבקשה שלפניי, עומדת הטענה בדבר חוסר יכולתו הכלכלית של המבקש ומשפחתו לשלם את סכום הפיצויים. ואולם, הלכה היא כי ככלל, מצבו הכלכלי של המבקש אינו מהווה שיקול לצורך הכרעה בבקשה לעיכוב ביצוע חיוב כספי, אשר נוצר במסגרת הליך אזרחי או פלילי (בש"א 8240/96 חנני נ' פקיד שומה חיפה, פ"ד נ(5) 403 (1997); עניין מקייבסקי). בענייננו, הושם דגש בבקשה לעיכוב ביצוע על גילו הצעיר של המבקש, ואולם, הטענה בדבר מצבו הכלכלי אינה נתמכת בהפניה למסמך כלשהו, ובכך גובר הקושי ליתן לה משקל. עוד ראוי להוסיף, כי כאשר מדובר בחיוב כספי, מאזן הנוחות עשוי לנטות לטובת המבקש, בנסיבות בהן הזוכה יתקשה להחזיר את הסכום שנפסק לטובתו, במקרה של קבלת הערעור. בענייננו, המבקש לא העלה, בצדק, טענה מעין זו, ולא מצאתי, גם מסיבה זו, כי מאזן הנוחות נוטה לטובתו.

7. בנסיבות אלה, ומשלא עלה בידי המבקש להראות כי מאזן הנוחות נוטה לכיוונו, דין הבקשה להדחות, אף מבלי שאדרש לדון בסיכויי הערעור. כזכור, נימוקי הערעור אף טרם הוגשו, ובשלב זה אין אפשרות לבחון את סיכויי הערעור, ולו ברמה הלכאורית. כל שאוכל לציין, בהקשר זה, הוא כי פסק דינו של בית המשפט המחוזי מנומק ומפורט. כמו כן, מתמצית נימוקי הערעור נראה כי בשלב זה של ההליך, המבקש איננו מכחיש שהוא גרם למותו של המנוח. לפיכך, גם במידה שהערעור על ההרשעה ברצח יתקבל, אין בכך בכדי להשפיע, בהכרח, על גובה הפיצוי. זאת, בין היתר, מאחר שבמקרים מסויימים, גם הרשעה בעבירה של הריגה גוררת אחריה תשלום פיצויים בסכום דומה לסכום בו חוייב המבקש (ראו, למשל, ע"פ 5761/05 מג'דלאוי נ' מדינת ישראל (24.7.2006)).

8. יצוין, כי לנוכח טענותיו של המבקש בדבר קיומו של קושי כלכלי, יש ביכולתו לפנות למרכז לגביית קנסות ולבקש את פריסת סכום הפיצויים לתשלומים (ראו, סעיף 5ב(א) לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995)).

לסיום, לא למותר הוא להזכיר כי המבקש הורשע בעבירה שהיא מן החמורות ביותר בספר החוקים, וחומרת העבירה מהווה שיקול רלבנטי, לצורך דיון בבקשה לעיכוב ביצוע של תשלום פיצויים (ראו, בהקשר זה, עניין מקייבסקי, בפסקה 5).

9. לאור האמור, הבקשה לעיכוב ביצוע תשלום הפיצויים נדחית בזאת.

ניתנה היום, י"ד באייר התשע"ד (14.5.2014).

שׁוֹפֵט